

Verksamhetsrapport

efter kvalitetsgranskning av gymnasiearbetet vid
Thoren Business School i Malmö

Innehåll

Inledning

Bakgrundsuppgifter om Thoren Business School i Malmö

Resultat

Syfte och frågeställningar

Metod och material

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av gymnasiearbetet under 2014. Granskningen vid Thoren Business School i Malmö ingår i detta projekt.

Thoren Business School i Malmö besöktes den 27 – 28 maj 2014. Ansvariga utredare är Ingrid Essegård och Britta Seeger. I denna rapport redovisar utredarna sina iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen av gymnasiearbetet genomförs i fem kommunala och sex fristående slumpvis utvalda skolor. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de skolor som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra skolor. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Bakgrundsuppgifter om Thoren Business School i Malmö

Thoren Business School i Malmö startade i augusti 2010 och är en av 26 fristående skolor i Sverige som drivs av utbildningsföretaget ThorenGruppen AB. Skolan presenterar sig som ett affärsgymnasium, med starkt fokus på samverkan mellan skola och näringsliv.

Utbildningen vid skolan omfattar ekonomiprogrammet med inriktningarna ekonomi och juridik, naturvetenskapsprogrammet med inriktningarna naturvetenskap samt naturvetenskap och samhälle och samhällsvetenskapsprogrammet med inriktningarna beteendevetenskap samt medier, information och kommunikation. Vid tiden för granskningen hade skolan 436 elever. På ekonomiprogrammet var 190 elever inskrivna, varav 63 elever i årskurs tre, uppdelade på två klasser. På naturvetenskapsprogrammet fanns sammanlagt 69 elever, varav 21 elever i årskurs tre.

Skolans lärare är organiserade i tre arbetslag, ett lag kring respektive program, med en programansvarig för varje arbetslag. Lärarna undervisar i stor utsträckning på det program de tillhör. Två av de tre intervjuade lärare som är ansvariga för gymnasiearbetena på de granskade programmen är nyanställda sedan september 2013 respektive januari 2014.

Resultat

1. Styr gymnasiearbetet så att eleverna får möjlighet att planera, genomföra och utvärdera sitt arbete?

1.1. Det finns resurser, i form av personal och tid, för genomförandet av gymnasiearbetet

Här undersöks om det finns ansvariga lärare och medbedömare för varje elev samt om det finns tillräckligt med tid för elever att genomföra gymnasiearbetet. Här undersöks även om skolan tydliggjort för elever vilka tidsramar som gäller, dvs. vilken rätt till lärarens tid som eleverna har, vilka tidsgränser som gäller samt vilka förväntningar som finns på elevens egen tidsmässiga insats.

Alla elever i de klasser som ingått i granskningen har en ansvarig lärare, som också har handlett eleven under arbetsprocessen. Den ansvariga läraren på naturvetenskapsprogrammet undervisar inte i naturvetenskapliga ämnen eller i matematik. De intervjuade eleverna på naturvetenskapsprogrammet menar att de vid behov ändå har kunnat få hjälp med sitt gymnasiearbete av lärare i dessa ämnen, till exempel under den så kallade coachtiden, då skolans lärare ska finnas tillgängliga för frågor från alla elever, inte bara de som de har i ordinarie undervisning.

Enligt gymnasieförordningen (2010:2039) ska betyg på gymnasiearbetet sättas av den ansvariga läraren efter att en medbedömare, som har erfarenhet av det kunskapsområde som gymnasiearbetet avser, har yttrat sig. Av granskningen framgår att skolan inte har något system för medbedömning av gymnasiearbetena. Medbedömning sker vid behov, till exempel om den ansvariga läraren är osäker på om ett arbete kan godkännas. Alla gymnasiearbeten på skolan har alltså inte en medbedömare.

Tidsgränserna för gymnasiearbetets olika faser har framgått tydligt och lärarna har klargjort för eleverna att de förväntas lägga ner relativt mycket tid på arbetet. Gymnasiearbetet har varit schemalagt två timmar per vecka, sammanlagt 58 timmar. Utöver det har skolan fyra timmar per vecka schemalagd så kallad coachtid, då eleverna kan få hjälp med gymnasiearbetet av lärare i olika ämnen.

Av intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår att eleverna har haft tillräckligt med tid för sina gymnasiearbeten.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det finns resurser i form av personal och tid för genomförandet av gymnasiearbetet på de granskade programmen vid Thoren Business School i Malmö. Rektorn behöver dock se till att det, i enlighet med gymnasieförordningen, finns en medbedömare för varje elevs gymnasiearbete.

1.2. Skolan har förberett genomförandet av gymnasiearbetet

Här undersöks om rektorn och lärarna har förberett sig på att leda eleverna mot väl genomförda gymnasiearbeten samt planerat genomförandet och bedömningen av gymnasiearbetet. Här ingår att granska om lärarna diskuterat och tydliggjort vad uppdraget som ansvarig lärare innebär. Vidare ingår att granska om lärarna diskuterat hur de ska bedöma elevernas arbeten i förhållande till målen för gymnasiearbetet.

Granskningen visar att skolan har haft en mycket kort tid till förberedelse och planering innan gymnasiearbetet introducerades för eleverna hösten 2013. Förberedelserna började vid läsårsstarten 2013 med en två timmars föreläsning i Piteå, där organisationen Ung Företagsamhet (UF) presenterade vad gymnasiearbetet innebär, vilka krav som finns på de olika programmen och hur man kan koppla gymnasiearbetet till de företag som eleverna arbetar med inom ramen för UF. Under de gemensamma planeringsdagarna i början av läsåret diskuterade lärarna bland annat tidsplanen och hur eleverna skulle presentera sina gymnasiearbeten. Den nyanställda lärare som kom till skolan i september 2013 tog med sig en rapportmall, som lärarna gick igenom tillsammans. Lärarna har inte uttalat diskuterat vad uppdraget som ansvarig lärare innebär, varken sinsemellan eller med rektorn. I samband med de enskilda medarbetarsamtalen som hålls tre gånger per år har rektorn vid behov tagit upp vissa frågor kring handledningen.

På ekonomiprogrammet har frågan om hur man kan kombinera gymnasiearbetet med UF tagit stort utrymme i förberedelsearbetet. Utgångspunkten för gymnasiearbetet på programmet har varit att det ska knytas till elevernas UF-företag, och lärare och elever berättar i intervjuer utförligt om hur man arbetat med att koppla gymnasiearbetena till UF-företagen, medan kopplingen till examensmålens kunskaper och färdigheter inte framträder lika tydligt i intervjuerna. Enligt både rektorn, lärare och elever har det varit svårt för eleverna att hålla isär de båda arbetena. På Skolinspektionens fråga om vem som har varit ansvarig för elevernas gymnasiearbeten uppger exempelvis en av de intervjuade eleverna namnet på läraren i den kurs som är knuten till UF. Både lärare och elever menar att arbetet med UF-företagen särskilt i början tog

mycket utrymme och de beskriver den första tiden som förvirrad och rörig. En lärare menar att gymnasiearbetets tidsplan anpassats till UF på ett sätt som inte gynnat elevernas arbetsprocess.

Lärarna på de båda programmen har haft samma tidsplanering, deadlines och delinlämningar. Varje elev har fört loggbok, så att läraren har kunnat bedöma den enskilda elevens insats. Efter de inledande mötena inför läsårsstarten har lärarna inte haft så många planerade möten, men många informella diskussioner, då de bland annat har diskuterat bedömning av rapporterna, utifrån exempel på elevarbeten. Några tydliga gemensamma riktlinjer för detta finns dock inte. En lärare menar att samverkan och likvärdighet kring bedömningen av gymnasiearbetena kan bli bättre: "Varje lärare gör i ganska stor utsträckning sina egna bedömningar".

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att Thoren Business School i Malmö inför det första årets gymnasiearbete inte i tillräcklig utsträckning förberett genomförandet av gymnasiearbetet på de granskade programmen. Rektorn behöver skapa förutsättningar för lärarna att förbereda och planera genomförandet av gymnasiearbetet samt att gemensamt diskutera bedömningsfrågor.

1.3. Rektorn tar ansvar för genomförandet av gymnasiearbetet

Här undersöks om rektorn följer och stödjer genomförandet av gymnasiearbetet. Vidare undersöks om rektorn har en uppfattning om hur det går för eleverna på en övergripande nivå och om rektorn vidtar åtgärder vid behov.

Granskningen visar att rektorn vid tiden för granskningen följer genomförandet av gymnasiearbetet samt har en uppfattning om hur det går för eleverna på en övergripande nivå. Rektorn uppger i intervju att hennes roll i första hand är att se till att lärarna får de resurser de behöver. Det har varit viktigt för henne att lägga ut gymnasiearbetet på schemat och i tjänstefördelningen, som en kurs. Vid något tillfälle har hon haft samtal med lärarna om vikten av att det finns en tydlig struktur för arbetet och en tät kontakt mellan elev och lärare, så att läraren kan följa och stödja elevernas arbetsprocess.

Rektorn håller sig informerad om genomförandet av gymnasiearbetet genom både formella och informella samtal. Hon träffar de programansvariga en gång i veckan och är enligt egen utsago mycket ute i verksamheten och pratar med elever och lärare. Vid mitterminskonferenserna får rektorn reda på hur det går för eleverna och hon kan se när lärarna delar ut varningar till elever. Enligt de intervjuade lärarna har rektorns roll inte varit särskilt framträdande i samband med gymnasiearbetet. Det framkommer dock att rektorn finns tillgänglig vid behov; "Jag kommer in och pratar med henne om hur det går", säger en lärare,

som också berättar att han har pratat med rektorn när det var fara för att några elever skulle bli underkända.

De intervjuade lärarna känner inte till om arbetet ska utvärderas, men utgår ifrån att det blir en utvärdering. "Vi vill fundera över formen – vad som har varit bra och vad vi vill förändra", säger en lärare. Rektorn uppger i intervju att man ska utvärdera arbetet under studiedagarna inför nästa läsår.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att rektorn vid Thoren Business School i Malmö tar ansvar för genomförandet av gymnasiearbetet. Rektorn behöver dock se till att lärarnas möjlighet att förbereda sig själva och eleverna inför kommande gymnasiearbeten förbättras (jfr punkt 1.2).

2. Får eleverna det lärarstöd som krävs för att de ska kunna planera, genomföra och utvärdera sitt gymnasiearbete?

2.1 Läraren tydliggör syfte och mål med gymnasiearbetet för eleverna

Här undersöks om lärarna informerar eleverna om examensmålen inklusive målen för gymnasiearbetet samt redovisar för eleverna på vilka grunder betygssättning sker. Vidare undersöks hur lärarna vägleder eleverna så att gymnasiearbetena utgår från centrala kunskapsområden inom respektive program.

Gymnasiearbetet introducerades för eleverna i årskurs tre vid höstterminens början. Granskningen visar att syfte och mål med arbetet har framgått tydligt för eleverna på naturvetenskapsprogrammet, men mindre tydligt för eleverna på ekonomiprogrammet.

Av intervjuer med elever och lärare på naturvetenskapsprogrammet framgår att gymnasiearbetet har varit tydligt knutet till examensmål och centrala kunskapsområden för programmet. Exempelvis skulle eleverna på naturvetenskapsprogrammet i samband med val av ämne beskriva på vilket sätt deras föreslagna ämne faller inom ramen för ett centralt kunskapsområde.

Utgångspunkten på ekonomiprogrammet har varit att gymnasiearbetet ska ha med elevernas UF-företag att göra och nästan alla elever på programmet har kopplat gymnasiearbetet till UF. Lärarna på ekonomiprogrammet säger sig ha informerat om examensmålen, men intervjuade lärare och elever beskriver arbetet med att knyta an gymnasiearbetena till UF betydligt utförligare än anknytningen till examensmål och centrala kunskapsområden för programmet. De intervjuade eleverna anser att skillnaden mellan UF och gymnasiearbetet har varit oklar och att det var svårt att hålla isär arbetena, särskilt i början. Även lärarna på ekonomiprogrammet och rektorn menar att det har varit svårt

att kombinera arbetena. Skolan har därför valt att ändra timplanen så att kursen som är knuten till UF nu ligger i årskurs två, för att motverka sammanblandning och förvirring.

De intervjuade eleverna uppger att de har fått information om vad som bedöms och vad som krävs för ett godkänt gymnasiearbete. Lärarna beskriver i intervju hur de har försökt belysa vad som krävs, bland annat genom en gemensam rapportmall, exempel på egna uppsatser och i handledningen.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna på de granskade programmen vid Thoren Business School i Malmö presenterar syfte och mål med gymnasiearbetet för eleverna samt tydliggör för eleverna på vilka grunder betygssättning sker. Lärarna på ekonomiprogrammet behöver dock se till att syfte och mål med arbetet framgår tydligt för eleverna, att arbetet utgår från examensmålet och att samtliga elevers gymnasiearbeten utgår från centrala kunskapsområden inom programmet.

2.2 Läraren stödjer eleven i gymnasiearbetet

Här undersöks om lärarna vägleder och stödjer eleverna så att varje elev självständigt planerar, genomför och utvärderar ett större arbete. Här ingår att granska om eleven utvecklar sitt arbete i samråd med den ansvariga läraren och om eleven får återkoppling på sitt arbete. Vidare ingår att granska om läraren ger extra handledning till de elever som behöver det inför och under arbetets genomförande.

Av intervjuer med elever på de granskade programmen framgår att de anser sig ha fått den vägledning och det stöd som de behövt för att kunna planera och genomföra gymnasiearbetet. Dock framgår det i intervjuer med elever och lärare att eleverna inte på ett tydligt sätt har utvärderat sitt eget arbete. Skolinspektionen vill i samband med detta påpeka vikten av att lärarna i planeringen av gymnasiearbetet ser till att eleverna får utrymme att också utvärdera sitt arbete.

De ansvariga lärarna har lagt upp arbetet på olika sätt. Alla elever har fått en gemensam rapportmall. Utöver det har lärarna använt sig av olika material för att stödja eleverna i deras arbete. Lärarna har visat uppsatser från sin egen utbildning som exempel och en lärare har även använt sin metodbok från studierna i Uppsala som stödmaterial till eleverna. Ett par av lärarna har arbetat med olika mallar och skriftlig information till eleverna, medan en lärare har arbetat mer med muntliga genomgångar.

En lärare har haft många avstämningar, med obligatorisk handledning i början, senare färre enskilda möten, men då istället organiserad kamratrespons. Elever vars arbeten riskerade att inte bli godkända hade obligatorisk handledning på

lärarens coachtid. En annan lärare hade lektioner med obligatorisk närvaro och genomgångar i helklass och vägledde arbetet steg för steg. Till en början hade läraren ett par inbokade enskilda möten per elev, men under vårterminen inledde han med genomgångar och lät sedan eleverna arbeta i klassrummet under hans närvaro och stöd. En tredje lärare hade ett par avstämningar, men betonar elevernas eget ansvar och säger att han fanns tillgänglig om eleverna ville ha handledning.

Eleverna berättar i intervju att de har kunnat boka in handledning efter behov och att lärarna även har sökt upp elever vid behov. Eleverna har också kunna söka upp andra lärare på coachtiden. Såväl rektorn som intervjuade elever och lärare är eniga om att elever som behöver extra handledning har kunnat få det. Lärarna har haft kunskap om var eleverna befinner sig i arbetsprocessen genom handledningen och loggboken. Återkopplingen från lärarna har enligt de intervjuade eleverna varit löpande och konstruktiv. Efter opponeringen har eleverna fått tid att justera sina arbeten.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna på de granskade programmen vid Thoren Business School i Malmö vägleder och stödjer eleverna i deras planering och genomförande av gymnasiearbetet.

Syfte och frågeställningar

Det övergripande syftet med Skolinspektionens kvalitetsgranskningar är att granska kvaliteten i skolväsendet och bidra till utveckling genom att lyfta fram viktiga utvecklingsområden.

Med hjälp av kvalitetsgranskningarna studerar Skolinspektionen olika delar av skolornas arbete mer ingående. Granskningarna utgår från nationella mål och riktlinjer med stöd av forskningsresultat och beprövad erfarenhet och inriktas mot olika kvalitetsaspekter. Det kan till exempel gälla undervisningens innehåll och form i ett skolämne, arbetet med uppföljning och bedömning av elevernas kunskaper eller rektorernas roll som pedagogiska ledare.

I juni 2014 avslutar de första eleverna sina gymnasiestudier inom ramen för den reformerade gymnasieskolan, *Gymnasieskola 2011*. På högskoleförberedande program är ett godkänt gymnasiearbete obligatoriskt för att eleverna ska få ett examensbevis och därmed grundläggande behörighet till studier på universitet och högskola.

Mot bakgrund av gymnasiearbetets betydelse för elevens fortsatta högskolestudier finner Skolinspektionen det angeläget att redan nu granska de förutsättningar som eleverna får att självständigt planera, genomföra och utvärdera ett gymnasiearbete. Granskningen ska belysa hur skolan planerar och organiserar

rar gymnasiearbetet samt vilket lärarstöd eleverna får inför och under gymnasiearbetets genomförande.

Metod och material

Läroplanens mål och riktlinjer definierar god kvalitet för de olika verksamheterna på ett övergripande plan – men varje skola har stor frihet att utforma sitt arbete så att målen nås. När Skolinspektionen bedömer kvaliteten i en verksamhet utgår vi från hur väl man, på olika sätt, lyckas nå de nationella målen.

Aktuell forskning, beprövad erfarenhet, lagar och regler är viktiga underlag för hur granskningen utformas.

Inför besöken på varje skola har inspektörerna tagit del av rektorns redogörelse för organiseringen av gymnasiearbetet samt eventuell övrig information om gymnasiearbetet som skolan valt att delge inspektörerna. Vid besöken genomför inspektörerna intervjuer med elever, lärare och rektor. All information analyseras och sammanställs sedan och redovisas i ett beslut för huvudmannen och i denna rapport.